

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุบัติเหตุเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บอันตราย พิการ สูญเสียทรัพย์สิน และชีวิตก่อนวัยอันสมควร ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและกำลังคนในการพัฒนาประเทศชาติ ทั้งนี้องค์การอนามัยโลกได้สังเกตเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีความต้องการที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนตระหนักถึงภัยพิบัติต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลและสังคมนั้น สามารถป้องกันและควบคุมไม่ให้เกิดอันตรายร้ายแรงได้ ดังคำขวัญขององค์การอนามัยโลกที่ว่า “อุบัติเหตุป้องกันได้ถ้าไม่ประมาท” (Accidents and Their Prevention) เพื่อกำหนดให้ทั่วโลกพร้อมกันรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2504 และในปี พ.ศ.2534 กำหนดคำขวัญวันอนามัยโลกไว้ว่า “เตรียมพร้อมไว้รับภัยพิบัติ เพื่อกำจัดความสูญเสียชีวิต” (Should Disaster Strike - Be Prepared) และในปี พ.ศ.2536 ได้กำหนดคำขวัญไว้ว่า “ถนอมชีวิต คิครอบคอบ ปลอดภัย” (Handle Life with Care: Prevent Violence and Negligence) (ระบบออนไลน์ <http://pubnet.moph.go.th>)

ในปัจจุบันสถิติการอุบัติเหตุในการทำงานมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากความประมาท พลังผลและความไม่รอบคอบ จากสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ในปี 2551 จำแนกตามความรุนแรงและสาเหตุที่ประสบอันตราย ของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงานพบว่า การเกิดอุบัติเหตุจากวัตถุหรือสิ่งของตัด / บาด / ทิ่มแทง มีจำนวน 41,502 คน รองลงมาเป็น วัตถุหรือสิ่งของพังทลาย / หล่นทับ จำนวน 29,884 คน วัตถุหรือสิ่งของ หรือสารเคมีกระเด็นเข้าตา 29,518 คน รวมสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานจำแนกตามความรุนแรงและสาเหตุที่ประสบอันตราย มีจำนวน 176,502 คน (กองทุนประกันเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม 2551, ตารางที่ 1)

นอกจากนี้ Heinrich (อ้างใน เอมอัชมา (รัตนริมจ) วัฒนธรรม 2548, หน้า 20) ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า สาเหตุของอุบัติเหตุที่เกิดจากคน (Human Causes) มีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 88 ของการเกิดอุบัติเหตุทุกครั้ง สาเหตุมักเกิดจากความประมาท ความพลังผล การมีนิสัยชอบเสี่ยงในการทำงานและการทำงานที่ไม่ถูกต้อง

การป้องกันอุบัติเหตุถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องระลึกไว้อยู่เสมอ เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ตนเองและผู้อื่น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรกคือ ความปลอดภัย ดังที่

Thomas A. Hunter (1992, หน้า 1 - 2) กล่าวว่า “ความปลอดภัย” หมายความว่า เจ็บป่วยหรือสภาวะที่ปราศจากอันตราย การบาดเจ็บหรือความสูญเสียใดๆทั้งสิ้น เมื่อบุคคลหรือสิ่งของอยู่ในสภาวะที่มีความปลอดภัยจะห่างไกลจากสิ่งที่เป็นอันตราย บุคคลนั้นจะต้องมีการปกป้องหรือมีความแน่ใจว่าจะไม่ได้รับภัยอันตราย ได้รับบาดเจ็บ หรือสูญเสียทั้งชีวิตทรัพย์สิน ทั้งนี้ต้องมีการจัดการความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ เพื่อควบคุมอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงานในการทำงานหรือการทํากิจกรรมหนึ่งๆ

สถานประกอบการถือเป็นแหล่งผลิตสินค้าที่สำคัญให้แก่ตลาดความต้องการ และมีผู้ปฏิบัติงานหรือพนักงานในการจัดทำงาน ผลิตสินค้าสถานประกอบการจึงต้องให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติการในด้านการทำงานให้มีความปลอดภัย เพื่อป้องกันความล่าช้าของงานและควบคุมอันตรายไม่ให้เกิดขึ้น สถานประกอบการที่ดีต้องมีการวางมาตรฐานด้านความปลอดภัยในด้านต่างๆ ดังที่ ฌ็อง-ฌัก แซงต์-ฌอร์ฌ (2548, หน้า 261) ได้เสนอการเสริมสร้างความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพไว้ 3 มิติมาตรการสำคัญ 3 ประการ คือ การให้การศึกษา (Education) การปรับปรุงทางวิศวกรรม (Engineering) และการบังคับตามกฎหมาย (Enforcement)

“บริษัทสุวิทย์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด” เป็นโรงงานที่ผลิตเฟอร์นิเจอร์ประเภทต่างๆส่งขายตามความต้องการของลูกค้า ถือว่าเป็นโรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดลำพูน มีเครือข่ายอยู่ทั่วภาคเหนือตอนบน โดยเน้นทั้งการขายปลีกและขายส่ง ซึ่งปัจจุบันได้รับความไว้วางใจจากลูกค้าเป็นอย่างมาก เนื่องจากบริษัทสุวิทย์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด เป็นโรงงานขนาดใหญ่และมีพนักงานเป็นจำนวน 100 คน การเกิดอุบัติเหตุที่นั่นสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และการให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยด้านต่างๆจึงถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ อุบัติเหตุที่นั่นเกิดขึ้นแต่ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาเท่าที่ควรทั้งในปัญหาเรื่องความปลอดภัยในเรื่องที่เล็กและเรื่องที่ใหญ่ ซึ่งมีปัญหาด้านความปลอดภัยประมาณเดือนละ 2 ครั้ง ทำให้บางครั้งการทำงานอาจล่าช้าดังนั้นการให้ความรู้ในเรื่องความปลอดภัยในการทำงานจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด

กระบวนการมีส่วนร่วม เอ ไอ ซี เป็นชื่อที่ได้มาจากแนวคิดของสถาบัน Organization for Development: An international Institute กระบวนการ เอ ไอ ซี เป็นกระบวนการที่มีศักยภาพในการสร้างพลังและการกระตุ้นการยอมรับความคิดเห็นของคนหรือประชาชน และยังทำการขยายผลในการสร้างพลังและกระตุ้นการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในการพัฒนางานด้านต่างๆ มีศักยภาพในการขยายผลในการระดมความคิดเห็น เพื่อที่จะประยุกต์ใช้ในการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา กระบวนการนี้เหมาะสมในการระดมสมอง

สร้างแนวทางในการพัฒนาและหนทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยเหลือและปรับปรุงงานด้านต่างๆให้ดีขึ้น ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543)

จากความสำคัญข้างต้น ผู้ศึกษาจึงตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของทางการจัดการความปลอดภัยในการผลิตเฟอร์นิเจอร์ เพื่อเป็นต้นแบบและแนวทางในการจัดการความปลอดภัยของโรงงานหรือแหล่งผลิตอื่นๆ เนื่องจากในปัจจุบันสถิติการเกิดอุบัติเหตุมีมากขึ้น การทำงานในโรงงานหรือการทำงานที่เกี่ยวกับเครื่องจักรจำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องของความปลอดภัยเป็นอย่างมาก เพราะสิ่งเหล่านี้อาจก่อให้เกิดอันตรายที่ร้ายแรงและเกิดความเสี่ยงที่จะได้รับบาดเจ็บแก่บุคคลผู้ปฏิบัติงาน ผู้ใกล้ชิด อีกทั้งโรงงานยังได้รับความเสียหายจากการที่บุคคลได้รับอันตราย การปฏิบัติงานล่าช้า นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานเล็งเห็นถึงความสำคัญในการป้องกันและสร้างความปลอดภัยให้แก่ตนเอง และมีจิตสำนึกที่ดีในการสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้อื่นโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม เอ ไอ ซี ในการแสดงความคิดเห็น ร่วมมือในการปรับปรุงและหาแนวทางการจัดการด้านความปลอดภัยให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการความปลอดภัยด้านการผลิตเฟอร์นิเจอร์ กรณีศึกษาบริษัท สุวิทย์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด
2. เพื่อหาแนวทางการจัดการความปลอดภัยด้านการผลิตเฟอร์นิเจอร์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม เอ ไอ ซี กรณีศึกษาบริษัทสุวิทย์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด

ขอบเขตการศึกษา

1. กลุ่มศึกษา

กลุ่มศึกษาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย เจ้าของกิจการ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานที่มีความสนใจ ของห้างหุ้นส่วนสุวิทย์เฟอร์นิเจอร์จำกัด ประกอบด้วย

- 1.1 เจ้าของกิจการ บริษัทสุวิทย์เฟอร์นิเจอร์จำกัด
- 1.2 ผู้บริหาร บริษัทสุวิทย์เฟอร์นิเจอร์จำกัด
- 1.3 ผู้ปฏิบัติงานที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการจัดการความปลอดภัย ด้วยความสนใจของ บริษัทส่วนสุวิทย์เฟอร์นิเจอร์จำกัด

2.ด้านเนื้อหา

การจัดการความปลอดภัยด้านการผลิตเฟอร์นิเจอร์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม เอ ไอ ซี ผู้ศึกษาทำการศึกษาเนื้อหา ดังนี้

2.1 ศักยภาพการจัดการความปลอดภัยด้านการผลิตเฟอร์นิเจอร์

2.1.1 ความปลอดภัยในการผลิตเฟอร์นิเจอร์

2.1.2 วิธีการผลิตเฟอร์นิเจอร์

2.2 แนวทางการจัดการความปลอดภัยด้านผลิตเฟอร์นิเจอร์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม เอ ไอ ซี

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการด้านความปลอดภัย หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้ได้ประโยชน์ที่เกิดจากการจัดการด้านความปลอดภัย

กระบวนการมีส่วนร่วม เอ ไอ ซี หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการหาแนวทางการจัดการความปลอดภัยในการผลิตเฟอร์นิเจอร์ โดยการระดมความคิดเห็นแนวทางร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง พนักงาน หรือบุคคลทำงานในห้างหุ้นส่วนสุวิทย์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด

สถานประกอบการ หมายถึง ห้างหุ้นส่วนสุวิทย์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ได้ทราบสภาพการจัดการความปลอดภัยด้านการผลิตเฟอร์นิเจอร์ ของโรงงานบริษัทสุวิทย์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด

2. ได้แนวทางการจัดการความปลอดภัยด้านการผลิตเฟอร์นิเจอร์ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม เอ ไอ ซี ของโรงงานบริษัทสุวิทย์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด

3. ได้สร้างความตระหนักในด้านการจัดการความปลอดภัยด้านการผลิตเฟอร์นิเจอร์ของโรงงานบริษัทสุวิทย์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด